

КОМИСИЈА ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

КАНДИДАТА: БРАНКИЦА ТАБАК

УНИВЕРЗИТЕТ МЕТРОПОЛИТАН

ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИМЕЊЕНУ ЕКОЛОГИЈУ "ФУТУРА"

Веће департамента последипломских студија

Одлуком Сената Универзитета Метрополитан (број:) донетој на седници одржаној 02.02.2026.године, одређени смо за чланове комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње **Бранкице Табак** под називом „ Урбо-еколошки аспекти - Студија случаја Општине Рума”

о чему подносимо следећи:

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Основни подаци о кандидату и докторској дисертацији

Кандидаткиња Бранкица Табак рођена је 12.06.0981. године у Сремској Митровици, Република Србија, СФРЈ. Основне академске студије је завршила на **Универзитет у Новом Саду, Економски факултет у статусу апсолвента**, потом **Универзитет Едуконс** 2005. године са просечном оценом 8,00. Мастер академске студије је завршила је на Факултету за примењену екологију Футура, Београд, Универзитет Метрополитан, Београд. Са просечном оценом 10,00. Докторске студије уписује на Факултету за примењену екологију Футура 2022 год.

Кандидаткиња **Бранкица Табак** има објављени рад:

У часопису „ Land Use” MDPI Impact factor 4.0

**Tabak, B.; Trišić, I.; Štetić, S.; Nechita, F.; Ilić, M.; Obadović, M.; Dobrescu -
Economic and Socio-Cultural Development Dimension—Two Lake-Protected Areas’
Sustainability: A Case of Hungary and Serbia** 2025.

<https://doi.org/10.3390/land14030479>

Докторска дисертација кандидаткиње **Бранкице Табак** је урађена на укупно 213 страна, Списак литературе обухвата 10 Поглавља. 11 поглавље Закључак, 12. поглавље поглавље Речник појмова (Глосар) 13. поглавље Обједињена листа фуснота и 14. поглавље Литература. Литература има 148 референци које чине књиге, научни радови, зборници радова, законски прописи и електронски извори и речник појмова (Глосар). У основном тексту, докторска дисертација садржи, 23 слика, 14 графикона и 15 табела.

Предмет и циљ истраживања

Предмет истраживања

Предмет истраживања спроведених у оквиру израде ове докторске дисертације обухватила су Град Руму и шире урбано подручје града Руме. Истраживање је обухватило лански систем Републике Србије регулисан законом који поставља оквир за управљање јавним

политикама и средњорочно планирање. Овим законом се утврђује врста и садржина планских докумената које усвајају и спроводе различити учесници у планском процесу, са циљем да се обезбеди усклађеност и координација свих планова који утичу на просторни развој земље. Закон такође прописује обавезу извештавања о спровођењу планских докумената и вршење анализа ефеката тих прописа.

Како истиче Закон о планском систему Републике Србије (2018), „плански систем представља кључни инструмент у креирању одрживог развоја и усклађивању јавних политика на свим нивоима власти. Овај закон поставља основне принципе који омогућавају свеобухватан развој земље, од усмеравања градског и сеоског развоја до дефинисања приоритета у области животне средине и инфраструктуре. Поред тога истраживање показује значај просторног и урбаног планирања и њихову важност.

Циљеви истраживања

Циљ научног истраживања у оквиру израде ове докторске дисертације је идентификација и анализа главни еколошких проблема у Општини Рума (о чему ће касније бити речи). С обзиром на глобалне еколошке изазове, урбана екологија представља кључну област за анализу утицаја урбанизације на животну средину. Општина Рума, као средина у развоју, суочава се са бројним проблемима који проистичу из процеса урбанизације, укључујући загађење ваздуха, недостатак зеленила, неефикасно управљање отпадом и недовољно развијену зелену инфраструктуру.

Циљ истраживања је да се идентификују и анализирају главни еколошки проблеми у општини Рума, са посебним акцентом на њихов утицај на свакодневни живота и добробит становника. Истраживање ће такође испитати актуелне стратегије урбаног развоја и њихову ефикасност у очувању животне средине.

Специфични циљеви истраживања:

- ❖ Анализа урбанистичких политика у контексту одрживог развоја;
- ❖ Процена утицаја урбанизације на квалитет ваздуха, воде и земљишта;
- ❖ Истраживање нивоа еколошке свести становника;
- ❖ Формулисање препорука за енергетски ефикасне системе и унапређење одрживог транспорта;
- ❖ Предлози за побољшање инфраструктуре и управљање ресурсима.

2. Хипотетички оквир истраживања

X1 Основна хипотеза Загађење ваздуха и недостатак зеленила су највећи еколошки изазови у Руми. Ова хипотеза до сада је доказивана и доказана кроз велики број дисертација, студија, научних радова и пројеката, тако да ће се овај рад базирати на доказивању (или одбацивању) помоћних хипотеза који управо потврђују основну хипотезу.

X2 Интеграција еколошких принципа у урбанистичко планирање може значајно побољшати квалитет животне средине, које укључују стратешке приоритете као што су:

- ❖ Функционално коришћење обновљивих извора енергије
- ❖ Примена принципа енергетске ефикасности у урбаном планирању
- ❖ Оптимизација саобраћајне мреже и развој јавног превоза
- ❖ Одрживи приступ заштити животне средине и управљању отпадом
- ❖ Равномерни размештај привредних активности у складу са потенцијалима појединих зона

Квалитет ваздуха, земљишта и воде, су примарни фактори у постизању доброг еколошког статуса. Кандидаткиња јасно говори о просторном планирању као основа за европске интеграције

Просторним планом јединице локалне самоуправе се дефинишу стратешки приоритети и механизми развоја, са циљем да се:

- ❖ Општина Рума приближи европским стандардима
- ❖ Омогући приступ европским структурним фондовима
- ❖ Створи дугорочна одржива урбана средина

Просторно планирање у општини Рума треба да буде усклађено са моделима одрживог развоја који се примењују у развијеним европским урбаним срединама, како би се постигли еколошки и економски циљеви на одржив начин.

Просторни план општине Рума дефинише интегрисани приступ развоју, који узима у обзир економске, еколошке и друштвене аспекте.

Кључни стратешки изазови укључују:

- ❖ Заштиту природних ресурса и контролу загађења
- ❖ Развој зелених зона и еколошки прихватљиве урбане инфраструктуре
- ❖ Оптимизацију привредних активности и енергетске ефикасности

3. Методологија истраживања

У току предметних истраживања користиће се различите методе и технике како би били задовољени основни методолошки захтеви: објективност, поузданост, општост и систематичност.

За добијање потребних резултата и података у раду ће се користити следеће методе:

- ❖ Квалитативне методе:
 - Интервјуи са стручњацима, представницима локалне самоуправе и еколозима;
 - Анализа докумената и стратегија урбаног планирања.
- ❖ Квантитативне методе:
 - Анкета спроведена са грађанима ради сагледавања њиховог мишљења о еколошким проблемима;
 - Просторна анализа коришћењем ГИС алата;
 - Анализа квалитета ваздуха и воде.

4. Очекивани резултати и научни допринос докторске дисертације

У својој дисертацији Кандидаткиња је на основу истраживања и мерења дошла до кључних запажања када је у питању динамика односа између природних и антропогених фактора који утичу на урбану средину, транспорт и депозицију са посебним освртом на утицај климатских промена, инфраструктурних интервенција и облика управљања водним ресурсима.

Примарни очекивани резултат односи се на детаљну карактеризацију урбоеколошких аспеката Града Рума. На основу добијених података, очекује се дефинисање специфичних индикатора квалитета свих фактора који би могли бити уведени као допуна постојећим стандардима мониторинга животне средине.

Други очекивани резултат односи се на квантификацију и интеракцију утицаја природа-град. Комбиновањем сценарија, мониторинга и просторне анализе очекује се препознавање образаца који указују на промене у динамици град-природа, учесталости еколошких хазардаи очување урбаног биодиверзитета.

Поред тога, очекује се да ће истраживање указати на директан утицај изградње објеката и промене градске средине у будућности. Посебно ће бити анализирано како утиче Град Рума на природу и како је могуће сачувати околину здравом. То ће нам указати на стање екосистема, што ће омогућити формулисање препорука за еколошки одговорно планирање инфра и супраструктуре.

Значајан очекивани резултат представља и анализа друштвених аспеката управљања градом која обухвата испитивање ставова заинтересованих страна о актуелним и планираним интервенцијама у граду Рума. На основу свеобухватне анкете, биће мапирана перцепција јавности о квалитету ваздуха, воде и земљишта као и о процесима одлучивања, чиме ће се утврдити степен демократског учешћа у управљању ресурсима и потенцијал за укључивање јавности у будуће политике развоја града Рума. Овај аспект истраживања представља важан допринос концепту партиципативног управљања и јачању еколошке свести у локалним заједницама.

Као интегрални резултат свих досадашњих елемената очекује се развој модела за доношење одлука који у себи обједињује научно утемељене податке, просторну и анализу, природне, социолошке параметре и стратешке приоритете. У том смислу, биће предложена анализа заинтересованих страна, што ће допринети унапређењу постојећих приступа и омогућити стварање транспарентнијег, одговорнијег и ефикаснијег система управљања урбаним срединама.

Научни допринос дисертације огледа се, пре свега, у интегралном приступу проучавању комплексне проблематике урбоеколошких аспеката, који обједињује физичко-хемијску анализу, просторну интерпретацију, климатску процену и друштвене динамике. Такав приступ доприноси развоју нове научне парадигме у области заштите животне средине и управљања ресурсима, у којој се класичне методе надограђују иновативним моделима партиципативног управљања и интердисциплинарним методолошким решењима. Дисертација ће дати оригиналан научни допринос у области примене мултикритеријумских метода у управљању урбаним срединама, као и у изградњи методологије за идентификацију и квантитативну процену загађења градова.

У ширем контексту, резултати овог истраживања имаће примену у формирању националних стратегија за управљање урбаним срединама, унапређењу законодавног оквира и подстицању дијалога између научне заједнице, доносиоца одлука и јавности. Стога, ова докторска дисертација неће представљати само академски допринос, већ и конкретан корак ка изградњи одрживог односа друштва према градовима и природи унутар и око њих, као стратешком ресурсу.

Поглавље 1.

У уводном поглављу кандидаткиња говори Свест о значају очувања животне средине данас представља један од кључних предуслова опстанка и развоја савременог друштва. Човек је неодвојиви део природног система и његова зависност од природних ресурса остаје трајна, без обзира на технолошки напредак. Нарушавање односа између друштва и природе доводи до озбиљних последица по екосистеме, здравље становништва и укупну одрживост развоја.

Савремени еколошки изазови, попут загађења ваздуха, воде и земљишта, климатских промена и губитка биодиверзитета, посебно су изражени у урбаним срединама. Урбанизација, као доминантан глобални процес, доноси економски и социјални развој, али истовремено генерише значајне притиске на животну средину, пре свега кроз интензивно коришћење ресурса, деградацију простора и повећано загађење.

У Србији, урбани развој често није праћен адекватним системским еколошким планирањем, што додатно усложњава проблеме управљања отпадом, енергетске ефикасности и очувања природних ресурса. У том контексту, општина Рума представља релевантан пример анализе односа урбаног развоја и еколошке одрживости.

Поглавље 2.

Друго поглавље је већ дато у предходном тексту а говори о Циљевима, методологији и хипотезама.

Поглавље 3.

У овом поглављу кандидаткиња указује на Урбано-еколошке аспекте који представљају сложену интеракцију између урбаног развоја и природних система, у којој урбанизација истовремено генерише развојне потенцијале и еколошке притиске. Интензиван раст урбаних подручја доводи до повећане експлоатације ресурса, деградације екосистема и смањења биодиверзитета, што захтева примену принципа одрживог развоја у урбаном планирању. Савремени градови суочавају се са изазовима као што су загађење ваздуха, урбана топлотна острва, неадекватно управљање отпадом и недовољна заступљеност зелених површина. Истовремено, урбани простори имају потенцијал да, кроз интеграцију зелене инфраструктуре, одрживог транспорта и циркуларних модела управљања ресурсима, постану носиоци еколошке трансформације.

Интегрално и одрживо урбано планирање, засновано на повезивању еколошких, економских и друштвених аспеката, представља кључни услов за развој отпорних и одрживих градова, способних да одговоре на савремене еколошке и климатске изазове.

Поглавље 4.

У предметном поглављу кандидаткиња систематски анализира концепт одрживог развоја у контексту урбане екологије, полазећи од класичне дефиниције одрживости као интеграције економских, социјалних и еколошких димензија. Посебан научни допринос огледа се у интердисциплинарном приступу урбаној екологији, која се сагледава као кључни инструмент за разумевање интеракције између антропогених активности и природних система у урбаним срединама.

Кандидаткиња аргументовано указује да убрзана урбанизација представља један од централних изазова савременог друштва, са значајним импликацијама по квалитет животне средине, укључујући загађење, губитак биодиверзитета и неефикасно управљање ресурсима. У том контексту, наглашава се значај примене принципа одрживог урбаног развоја кроз интеграцију еколошких стандарда у урбанистичко планирање, развој енергетски ефикасне инфраструктуре, одрживих транспортних система и зелених површина.

Даље, кандидаткиња посебно истиче значај управљања отпадом и примене концепта циркуларне економије као кључних механизма за смањење еколошког отиска градова. Поред технолошких и еколошких аспеката, рад интегрише и социјалну димензију, наглашавајући улогу инклузије, праведне расподеле ресурса и учешћа заједнице у процесима одрживог развоја.

У закључном делу поглавља, кандидаткиња указује на значај развоја климатски отпорних и „паметних“ градова, заснованих на дигитализацији, зеленој инфраструктури и мултисекторској сарадњи. Урбани екосистеми се дефинишу као комплексни и динамични системи чије разумевање омогућава ефикасније планирање и управљање урбаним просторима у складу са принципима одрживости.

Поглавље 5.

У анализи поглавља 5., кандидаткиња на систематичан и научно утемељен начин разматра појам и значај животне средине, дефинишући је као комплексни систем биотских и абиотских компоненти у сталној интеракцији са социјалним, економским и културним факторима. Посебан допринос рада огледа се у примени доктрираног приступа, који интегрише научне, правне и етичке аспекте, наглашавајући одговорност друштва у очувању еколошке равнотеже и одрживог развоја.

Кандидаткиња даље указује да је загађење животне средине последица превасходно антропогених активности и да представља један од кључних глобалних изазова савременог друштва. У раду се јасно класификују основне врсте загађења – ваздуха, воде и земљишта – уз анализу њихових извора, механизма деловања и последица по здравље људи, екосистеме и климатску стабилност.

Посебно се истиче да загађење ваздуха доприноси климатским променама и порасту здравствених ризика, док загађење воде и земљишта доводи до деградације природних ресурса, губитка биодиверзитета и смањења доступности чистих ресурса. Кандидаткиња наглашава неопходност интегрисаног приступа који обухвата законодавне мере, технолошке иновације и подизање еколошке свести.

Поглавље 6.

У анализи предметног поглавља кандидаткиња систематично разматра плански систем Републике Србије као кључни инструмент управљања просторним и друштвеним развојем. Посебно се истиче да је плански систем нормативно утемељен Законом о планском систему (2018), који обезбеђује координацију јавних политика, усклађеност планских докумената и примену принципа одрживог развоја на свим нивоима управљања.

Кандидаткиња јасно класификује врсте планских докумената (просторне и урбанистичке планове, имплементационе и техничке документе), указујући на њихову међусобну хијерархију и функционалну повезаност. Посебан значај даје принципима планирања, као што су одрживост, рационално коришћење ресурса, равномерни развој и учешће јавности, који представљају основу савременог просторног управљања.

У даљој анализи наглашава се улога развојних планова, нарочито на нивоу локалних самоуправа, као стратешких докумената који интегришу економске, социјалне и еколошке аспекте развоја. Кандидаткиња истиче да успешна имплементација ових планова захтева институционалну координацију, финансијску одрживост и активну партиципацију јавности. Посебан научни допринос огледа се у анализи урбаног развоја и заштите животне средине као интегралних компоненти локалних планова, где се наглашава значај просторног планирања, одрживог транспорта, управљања отпадом и заштите природних ресурса у циљу унапређења квалитета живота.

Поглавље 7.

У оквиру анализираних поглавља кандидаткиња систематично разматра концепт ризика као мултидимензионалну категорију, дефинисану кроз вероватноћу настанка непожељног догађаја и тежину његових последица. Посебан акценат стављен је на интегрални приступ управљању ризицима у урбаним срединама, који обухвата техничке, институционалне и друштвене аспекте, у складу са савременим теоријским оквирима.

У делу који се односи на еколошке ризике, кандидаткиња идентификује кључне изазове савременог урбаног развоја, као што су загађење ваздуха, губитак биодиверзитета, климатске промене и урбано загревање. Посебно је наглашен негативан утицај загађења ваздуха на здравље становништва, као и последице неконтролисане урбанизације на деградацију природних станишта и нарушавање екосистемских услуга.

Анализа друштвених ризика указује на значајне проблеме урбаних заједница, пре свега у контексту социјалне неједнакости, просторне сегрегације и ограниченог приступа основним ресурсима. Кандидаткиња аргументовано повезује еколошке проблеме са друштвеним последицама, истичући њихов утицај на здравље, квалитет живота и социјалну стабилност. Економски ризици су разматрани кроз призму финансијских последица неодрживог развоја, укључујући раст трошкова здравствене заштите, смањење инвестиционе атрактивности и губитак конкурентности урбаних средина. Посебно се истиче да су трошкови превенције еколошких проблема значајно нижи у односу на трошкове њихове санације.

У завршном делу поглавља, кандидаткиња предлаже мере за смањење ризика, засноване на принципима одрживог урбаног развоја, као што су унапређење јавног транспорта, повећање зелених површина, енергетска ефикасност и примена иновативних технологија у концепту „паметних градова“.

Поглавље 8.

У овом поглављу кандидаткиња систематизује појам хазарда као кључну категорију у анализи урбано-еколошких ризика. Хазард се дефинише као потенцијални догађај, стање или процес који може изазвати негативне последице по људско здравље, животну средину, имовину и друштвену стабилност, при чему се наглашава интегрални приступ у складу са савременим међународним оквирима (UNDRR). Посебан акценат стављен је на урбане системе, у којима неодрживо планирање и интензивна урбанизација повећавају изложеност различитим облицима хазарда.

Кандидаткиња класификује хазарде на природне, технолошке и антропогене, уз додатно издвајање социјалних и економских хазарда као посебно значајних у урбаном контексту. Природни хазарди обухватају екстремне климатске и геофизичке појаве, док антропогени и технолошки хазарди проистичу из људских активности, индустријализације и технолошких процеса. У раду се посебно истиче да у савременим градовима долази до њихове међусобне интеракције и кумулативног ефекта.

У оквиру еколошких хазарда, кандидаткиња детаљно анализира загађење ваздуха, деградацију земљишта и контаминацију водених ресурса, указујући на њихове дугорочне последице по здравље становништва, биодиверзитет и климатске услове. Истакнуто је да су ови процеси директно повезани са неадекватним управљањем отпадом, прекомерном урбаном експанзијом и недовољно развијеном инфраструктуром.

Поглавље такође обухвата друштвене и економске хазарде, где се анализира утицај социјалне неједнакости, деградације ресурса и смањења инвестиционог потенцијала урбаних средина. Посебно се наглашава да еколошки проблеми имају мултипликативне ефекте, доводећи до погоршања животног стандарда, јавног здравља и економске стабилности.

Поглавље 9.

У оквиру анализираних поглавља кандидаткиња пружа систематизован и аналитички утемељен приказ просторних, демографских и развојних карактеристика општине Рума, позиционирајући је у шири контекст регионалног и националног урбаног система. Посебна вредност рада огледа се у интегративном приступу, којим се повезују географски положај, инфраструктурна опремљеност, привредна структура и еколошки изазови, уз јасно наглашену улогу планских докумената као инструмената одрживог управљања простором. Кандидаткиња истиче да општина Рума, као субрегионални центар у Срему, поседује повољан геосаобраћајни положај, што се огледа у близини главних транспортних коридора и великих урбаних центара. Ова позиција омогућава развој индустрије, логистике и трговине, али истовремено намеће потребу за усклађивањем економског раста са еколошким ограничењима. Демографска анализа указује на присутне негативне трендове, пре свега

депопулацију, старење становништва и негативан миграциони биланс, што представља један од кључних изазова дугорочног развоја .

У домену просторне структуре, кандидаткиња указује на доминацију пољопривредног земљишта и значај индустријских зона, уз релативно низак удео зелених површина. Овај дисбаланс се препознаје као критичан фактор који утиче на квалитет животне средине, што додатно наглашава потребу за применом принципа циркуларне економије и одрживог урбаног развоја. Посебно се анализирају „hot spot“ зоне деградиране животне средине, које укључују индустријске локације, депоније и саобраћајне коридоре, а које имају негативан утицај на здравље становништва и биодиверзитет .

Значајан сегмент поглавља односи се на анализу планске документације, где кандидаткиња препознаје Просторни план и План генералне регулације као кључне инструменте за интеграцију економских, еколошких и социјалних аспеката развоја. У том контексту, истиче се да савремено урбано планирање мора бити засновано на принципима енергетске ефикасности, рационалног коришћења ресурса, смањења загађења и повећања зелених површина. Такође се наглашава значај усклађивања локалних политика са европским стандардима, што представља предуслов за одрживи развој и приступ међународним фондовима .

У делу који се односи на урбано-еколошке аспекте, кандидаткиња посебну пажњу посвећује зеленој инфраструктури, која се интерпретира као кључни елемент урбане отпорности и климатске адаптације. Анализом постојећег стања уочава се да зелене површине, иако присутне, нису довољно повезане у функционалан систем, што умањује њихову еколошку и социјалну улогу. Предложене мере укључују формирање зелених коридора, повећање урбаног зеленила, примену зелених кровова и зидова, као и очување постојећих природних ресурса, попут Борковца и заштићених подручја .

Поред тога, кандидаткиња анализира и сегмент одрживог транспорта, указујући на недовољну развијеност бицикличке и пешачке инфраструктуре, као и ограничења постојећег јавног превоза. У том смислу, предложене су мере које обухватају модернизацију транспортног система, увођење еколошки прихватљивих возила и развој интегрисаних саобраћајних решења, са циљем смањења емисија штетних гасова и унапређења урбане мобилности.

Кандидаткиња демонстрира висок ниво научне компетентности кроз способност синтезе комплексних података и формулисања релевантних закључака. Рад показује да одрживи развој општине Рума мора бити заснован на интегрисаном приступу који повезује урбано планирање, заштиту животне средине, економски развој и социјалну кохезију. Овакво концептуално постављење представља значајан допринос савременим истраживањима у области урбано-еколошког развоја и управљања просторним системима.

Поглавље 10.

У оквиру анализираних поглавља кандидаткиња формулише кључне препоруке за унапређење урбано-еколошких аспеката општине Рума, засноване на интегралном и интердисциплинарном приступу одрживом развоју. Полазећи од идентификованих изазова, као што су загађење животне средине, недовољна развијеност зелене инфраструктуре и ограничени институционални капацитети, предложене мере имају за циљ системско унапређење квалитета урбаног живота и еколошке отпорности.

Кандидаткиња посебно истиче значај развоја зелених површина и одрживог транспорта, кроз формирање повезане мреже зелених коридора, унапређење пешачке и бицикличке инфраструктуре и модернизацију јавног превоза увођењем еколошки прихватљивих возила. У домену енергетике наглашава се потреба за широм применом обновљивих извора енергије и повећањем енергетске ефикасности објеката, што представља важан корак ка декарбонизацији урбаног система.

Даље, у области управљања отпадом, препоручује се увођење система селективног сакупљања и развој рециклажне инфраструктуре, уз паралелно јачање еколошке свести становништва кроз едукативне и партиципативне механизме. Посебан акценат стављен је на укључивање грађана у процес доношења одлука, што се препознаје као кључни фактор успешне имплементације одрживих политика.

У институционалном и финансијском контексту, кандидаткиња указује на потребу јачања управљачких капацитета, унапређења међуинституционалне координације и коришћења доступних националних и међународних фондова, као и развоја јавно-приватних партнерстава.

Кандидаткиња показује да је унапређење урбано-еколошких аспеката условљено интеграцијом просторног планирања, економског развоја и заштите животне средине. Предложене препоруке указују на неопходност уравнотежења процеса концентрације и дисперзије активности у простору, чиме се потврђује значај интегралног планирања као основе за одржив и функционално ефикасан урбани развој.

11. Закључак

У раду се полази од становишта да одрживи развој представља императив савременог друштва и кључни оквир за унапређење квалитета живота, очување ресурса и дугорочну стабилност урбаних система. Анализа стања у општини Рума показује да су доминантни урбано-еколошки изазови повезани са загађењем ваздуха и вода, недостатком зелене инфраструктуре, недовољним нивоом еколошке свести и ограниченим финансијским капацитетима. Истраживање потврђује да грађани препознају ове проблеме и исказују спремност за промене, али и перцепцију недовољне ефикасности постојећих мера. Добијени резултати указују на неопходност интегралног и интерсекторског приступа, који обухвата сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора, као и унапређење управљачких капацитета заснованих на знању и одрживим вредностима. Посебно се истиче значај активне партиципације грађана као предуслова за успешну имплементацију урбано-еколошких политика и стратегија.

У ширем контексту, резултати истраживања су усклађени са националним и међународним оквирима одрживог развоја (Агенда 2030, Париски споразум), при чему се наглашава потреба за применом екосистемског приступа у просторном планирању и управљању ресурсима. Рума, као мали град, поседује потенцијал да кроз коришћење доступних фондова и иновативних решења постане пример добре праксе одрживог урбаног развоја.

Закључно, одрживи развој Руме захтева системску примену мера у области зелене инфраструктуре, одрживог транспорта, енергетске ефикасности, управљања отпадом и еколошке едукације. Синхронизовано деловање локалне самоуправе, стручне јавности, привреде и грађана представља кључни услов за трансформацију града у еколошки одговоран, отпоран и дугорочно одржив урбани систем.

12. Речник Појмова (Глосар)

Текст представља свеобухватан приказ кључних појмова и концепата одрживог урбаног развоја, обухватајући еколошке, друштвене и економске аспекте. Он указује на значај интегралног управљања ресурсима, примене обновљивих извора енергије и развоја зелене инфраструктуре у циљу смањења негативних утицаја урбанизације. Посебан акценат стављен је на улогу грађанске партиципације, еколошке свести и образовања као кључних фактора одрживости. Такође, текст наглашава потребу за применом циркуларне економије, енергетске ефикасности и савремених технологија у управљању градовима. У целини, представљени концепти указују на неопходност системског и дугорочног приступа развоју урбаних средина у складу са принципима одрживог развоја.

13. Обједињена листа фуснота

Текст представља обједињену научну основу кроз систематизовану листу релевантних извора који покривају области одрживог урбаног развоја, екологије, климатских промена и управљања ресурсима. Он указује на интердисциплинарност савремених истраживања, повезујући урбанизам, економију, социологију и заштиту животне средине у јединствен аналитички оквир. Посебан значај дат је међународним институцијама и стратегијама које дефинишу глобалне правце одрживог развоја и урбаних политика. Литература обухвата и теоријске концепте и практичне примере, што омогућава примену научних сазнања у реалним условима. У целини, текст представља научно утемељену платформу за даља истраживања и креирање одрживих урбаних стратегија.

14. Литература

Литература представља обимну и систематизовану листу литературе која обухвата кључне научне, институционалне и законске изворе из области одрживог урбаног развоја, екологије и управљања ресурсима. Он указује на снажну интердисциплинарну основу истраживања, повезујући глобалне научне радове, међународне стратегије и националне регулативе. Посебно је наглашена улога релевантних организација (УН, ЕУ, СЗО, Светска банка) у обликовању политика и смерница одрживости. Литература обухвата како теоријске концепте, тако и практичне моделе примене у урбаном планирању, заштити животне средине и енергетској транзицији. У целини, текст представља научно валидну и референтну основу за даље академско истраживање и имплементацију одрживих урбаних стратегија.

5. Мишљење и предлог Комисије о докторској дисертацији

На основу свега изложеног Комисија је мишљења да докторска дисертација кандидаткиње по својој теми, приступу, структури и садржају рада, квалитету и начину излагања, методологији истраживања, начину коришћења литературе, релевантности и квалитету спроведеног истраживања и донетим закључцима задовољава критеријуме захтеване за докторску дисертацију, те се може прихватити као подобна за јавну одбрану.

Сагледавајући укупну оцену докторске дисертације кандидаткиње **Бранкице Табак** под називом „**Урбо-еколошки аспекти - Студија случаја Општине Рума**”, предлажемо Већу департамента за последипломске студије давање позитивног мишљење о научном доприносу и Сенату Универзитета Метрополитан да донесе одлуку о прихватању наведене докторске дисертације.

Београд 02.03.2026. године

Чланови комисије:

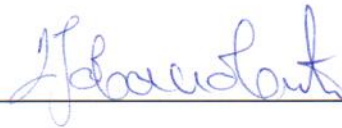
**др Владица Ристић, редовни професор,
Универзитет Метрополитан
Факултет за примењену екологију "Футура", ментор**

**Др Марина Вукин, доцент,
Универзитет Метрополитан
Факултет за примењену екологију „Футура“, члан**

**Др Драгана Јовановић, ванредни професор,
Универзитет Метрополитан
Факултет за примењену екологију „Футура“, члан**

**Емеритус Др Марија Максин, редовни професор,
Универзитет НУБЛ, Бањалука, члан**

**Др Горан Триван, научни сарадник
Институт за мултидисциплинарна истраживања, Београд, члан**